

KONTAKT

med FSDB

maj 2026

Syntolkning: Deltagarna på förbundsmötet på Almåsa havshotell. Klas Nelfelt står längst fram och håller i en mikrofon. Foto: Anne-Maj Magnström.

Temanummer:
Valspecial!

Så svarar partierna på FSDB:s frågor

Under våren har FSDB ställt ett antal frågor till riksdagspartierna inför valet 2026.

Civilsamhället som samarbetspartner

Myndigheten för delaktighets nya generaldirektör Anders Kessling berättar om sina tankar kring framtiden.

Förbundsmöte med ombud och förtoendevalda

En helg med viktiga beslut, media, framtidsfrågor och politiska diskussioner i fokus.

Innehåll

Kontakt nr 2 2026

3 Redaktörens ord: Rätt stöd och ett liv på lika villkor

4-5 Ordförandenytt: Valet 2026: Våra krav för ett tillgängligt samhälle

6-9 Nyheter: Frågor till partierna – här går åsikterna isär, Funktionshindersdelegationen: Tema sjukvård och rehabilitering

10-14 Tillgänglighet: Anders Kessling: "Vi vill se vad ni brottas med", Boktips: Resenärerna berättar – så brister färdtjänsten, Nytt från MTM

14-15 Hjälpmedel: Frank Skaret: "Ska man vara med och tävla ska man vinna"

16-17 Från skidresa till Vasaloppet – så nådde Kristofer målet

18-20 Regionalt: Från politik till medieträning: en intensiv helg för FSDB, Lär känna: Kent Rashem – ny regional ordförande, Hundspann, våfflor och vandring

21 DBU: Funktionsrätt – en fråga som glöms bort

22 Nkcdb: Ny kartläggning: Dövblindtolkning som vardagstolkning

23 Aktiviteter och information

Tidningen Kontakt ges ut av Förbundet Sveriges Dövblinda. Vi är en partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation som arbetar med att stötta medlemmar och att driva opinion. Tillsammans kämpar vi för allas rätt till ett självständigt, aktivt och rikt liv.

Tidningen trycks av Taberg Media Group. PunktDesign gör tidningen på punktskrift och Iris Media gör inläsning på Daisy-skiva.

Chefredaktör: Angelica Molin. Där AM anges är artikeln skriven av redaktören. Ansvarig utgivare: Klas Nelfelt.

Rätt stöd och ett liv på lika villkor

Text: Angelica Molin

Valåret är i gång – med allt vad det innebär. Debatter, utspel på sociala medier och stort fokus på inrikespolitik. Det märks också i Kontakt med FSDB. Det här numret är extra laddat med politik och våra viktiga frågor inför valet.

I tidningen kan du läsa om partiernas åsikter kring våra viktigaste frågor, om FSDB:s förbundsmöte och om MFD:s nya generaldirektör Anders Kessling.

Du får också möta Frank Skaret, som tog guld i simning vid Paralympics i Toronto, och Kristofer Peterson, som berättar om träningen inför Vasaloppet. De är båda goda exempel på vad som är möjligt att åstadkomma med rätt stöd, hjälpmedel och en positiv inställning.

Dessutom hittar du nyheter från de regionala föreningarna samt artiklar från MTM, DBU och Nkcdb.

Det här numret kan sparas och användas som stöd inför möten med politiker, besök i valstugor eller som beslutsunderlag till valet i september.

Stöd FSDB

Vill du skänka en gåva och stötta FSDB i vårt arbete? Tack vare ditt stöd kan vi fortsätta att arbeta för att alla personer med dövblindhet ska kunna delta i samhället på sina egna villkor. Swisha din gåva till 123 288 9384 eller scanna QR-koden nedan.

123-288 93 84

SWISHA FSDB

Det går också bra att använda plusgiro: 44 77 73-3. Tack för din insats!

Valet 2026: Våra krav för ett tillgängligt samhälle

Text: Klas Nelfelt

Tidigare har debatten ofta präglats av att partierna är överens om vilka problem som finns, men betydligt mer otydliga kring vilka konkreta lösningar de faktiskt vill genomföra. Många väljare har därför haft svårt att veta vad partierna egentligen står för och vad de vill prioritera efter valet.

Inför valet 2026 är det därför viktigt att vi tillsammans kan få grepp om våra sakfrågor.

Förbundet Sveriges Dövblinda vill både lyfta våra nationella krav och ge stöd till medlemmar och regionala föreningar i samtal med politiker på nationell, regional och kommunal nivå.

Kommunerna ansvarar bland annat för ledsagning och färdtjänst. Regionerna ansvarar bland annat för rehabilitering och tolktjänst. Riksdagen beslutar om lagar och nationella rättigheter.

Nedan listar vi våra kärnfrågor.

LSS och ledsagning

I dag nekas personer med dövblindhet stöd, trots att lagens intention är tydlig. Vilket postnummer du har ska inte avgöra vad du har rätt till.

Personer med dövblindhet har en omfattande funktionsnedsättning som medför särskilt stora svårigheter i den dagliga livsföringen. Utan stöd riskerar man isolering, fysisk och psykisk ohälsa och utanförskap.

Vi kräver:

- Att personer med dövblindhet omfattas av LSS
- Att lagen tillämpas lika i hela landet
- Att ledsagning blir en faktisk rättighet

Att säga i valstugan:

“Hur ska personer med dövblindhet kunna leva ett aktivt och tryggt liv utan fungerande stöd och ledsagning?”

Tolktjänst

Dövblindtolkning består av att tolka vad som sägs, syntolkning och ledsagning – alla delar behövs för att det ska fungera. Utan kommunikation kan vi inte vara delaktiga i samhället.

Vi kräver:

- Att tolkanvändaren avgör sitt behov
- Att dövblindtolkning ses som en helhet
- Likvärdig tillgång i hela landet

Att säga i valstugan:

“Hur ska jag kunna arbeta eller delta i samhället utan fungerande kommunikation?”

Rehabilitering och digital delaktighet

Samhället är digitalt – utan rätt stöd utestängs man från grundläggande funktioner som BankID, 1177 och samhällsinformation.

Vi kräver:

- Nationellt likvärdig rehabilitering
- Stöd i digitala tjänster
- Individanpassade insatser

Att säga i valstugan:

“Hur ska jag kunna använda digitala samhällstjänster utan tillgång till rätt stöd?”

Färdtjänst

Utän transport – ingen frihet. Utan möjlighet att förflytta sig kan man inte arbeta, delta i samhället eller leva ett aktivt liv.

Vi kräver:

- Rätt till färdtjänst
- Trygga resor – ensamåkning vid behov
- Bedömning utifrån verkliga behov

Att säga i valstugan:

“Hur ska jag leva ett aktivt liv om jag inte kan ta mig dit jag behöver?”

Tillgänglighet och trygghet

Tillgänglighet ska fungera i verkligheten – inte bara på papper. Det gäller både digitala tjänster, information och samhällets kris- och beredskapsinformation.

Vi kräver:

- Praktisk användbarhet
- Starkare och mer aktiv tillsyn
- Att personer med dövblindhet involveras

Att säga i valstugan:

“Vem tar ansvar när tillgänglighet inte fungerar i verkligheten?”

Vi vet vad som behövs. Nu vill vi veta vad politikerna tänker göra.

Syntolkning:
Illustration
av de åtta
riksdags-
partiernas
logotyper
tillsammans
med en
valurna.

Frågor till partierna – här går åsikterna isär

Under våren har FSDB ställt ett antal frågor till riksdagspartierna inför valet 2026. Frågorna handlar om LSS och ledsagning, tolktjänst, rehabilitering och digital inkludering, färdtjänst samt tillgänglighet.

Text: Angelica Molin

Syftet med frågorna har varit att få en tydligare bild av hur partierna ser på de frågor som är avgörande för vår målgrupp, när det kommer till att leva ett självständigt liv och att vara delaktiga i samhället. Samtliga riksdagspartier besvarade frågorna.

Det är tydligt när man läser svaren att det finns en ganska bred samsyn på problemen vi lyft. Det finns däremot tydliga skillnader i hur långt partierna vill gå för att lösa dem och vilka lösningar de föreslår.

Tio exempel där partierna skiljer sig tydligt åt:

På frågan om partiet vill se en egen lag för tolktjänst svarade Liberalerna att de ser positivt på att tolktjänstutredningen tillsattes och vill gå vidare med utredningens förslag om att tolktjänsten ska regleras i egen lag.

Kristdemokraterna sa däremot att de inte driver någon egen lag om tolktjänst.

Vi ställde också frågan: Hur långt staten ska gå i LSS-frågan?

Moderaterna svarade att frågan har utretts och att regeringskansliet bereder utredningens förslag.

Miljöpartiet föreslog att inrätta en LSS-inspektion för att säkerställa likvärdighet.

Om synen på nationell styrning av rehabilitering svarade Moderaterna att regionerna ska ansvara för hälso- och sjukvården, inklusive hjälpmedel och rehabilitering.

Vänsterpartiet svarade i stället att för att komma åt problemen med stora skillnader mellan regioner när det handlar om rehabilitering behöver staten ta ett större ansvar.

På frågan om hjälpmedel ska regleras i särskild lag svarade Miljöpartiet att de instämmer med DHR och anser att regeringen bör utreda förslaget om en särskild enhetlig hjälpmedelslag.

Moderaterna menade i stället att fokus ligger på att förbättra tillgängligheten och kvaliteten inom det befintliga systemet, snarare än att centralisera ansvaret.

När vi undrade hur tillsynen ska utformas kring tillgänglighet svarade Vänsterpartiet att myndigheter ska kunna utfärda vite

och vid allvarliga brister stoppa tjänster tills de åtgärdats.

Moderaterna tyckte att myndigheterna ska tilldelas budget utifrån de uppdrag de får av regeringen.

Om funktionsrättskonventionen ska bli svensk lag sa Liberalerna att funktionsrättskonventionen ska bli svensk lag.

Socialdemokraterna svarade i sin tur att de inte har några konkreta åtgärder föreslagna, men att de följer frågan och är beredda att vidta åtgärder som behövs för att detta ska fungera på ett bra sätt.

Om staten ska ta över vården sa Kristdemokraterna att de vill att staten tar över huvudansvaret för vården i stället för dagens regioner. Moderaternas grundsyn är att regionerna ska ansvara för hälso- och sjukvården, inklusive hjälpmedel och rehabilitering.

På frågan om hur långt partierna ska gå kring ledsagning svarade Centerpartiet att de vill utreda och införa en särskild lag för insatsen ledsagning och det ska naturligtvis vara en avgiftsfri rättighet precis som i LSS. Socialdemokraterna tyckte att det var angeläget att detta arbete påbörjas snarast.

Om färdtjänstutredningen tyckte Socialdemokraterna att det var mycket olyckligt att regeringen inte agerat på den rapport som Trafikanalys lämnade gällande färdtjänst.

Moderaterna svarade att regeringen har gett Transportstyrelsen i uppdrag att kartlägga skillnaderna i tillämpning, för att komplettera Trafikanalys tidigare förslag. (I förslaget föreslår de bland annat tydligare och mer enhetliga nationella kriterier för vem som ska beviljas färdtjänsttillstånd).

Om partierna vill reglera dövblindhet i LSS föreslog Liberalerna att dövblindhet tydligare ska fångas upp i LSS, genom en egen personkrets eller särskild stödreform.

Sverigedemokraterna tyckte att ett fördjupat kunskapsstöd för LSS-handläggning skulle kunna vara en lösning.

Under fsdb.se/dokument finns frågor och svar i sin helhet för den som vill fördjupa sig i fler av partiernas förslag.

Funktionshindersdelegationen: Tema sjukvård och rehabilitering

Text: Angelica Molin

I mars var Klas Nelfelt inbjuden till Funktionshindersdelegationen – ett forum för dialog mellan regeringen och funktionshindersrörelsen. Denna gång var temat sjukvård och rehabilitering.

Mötena i delegationen har olika teman, då Socialtjänstministern Camilla Waltersson Grönvall bjuder in ministrar för att besvara frågor från funktionsrättsrörelsen. Denna gång var det Michaela Hollis, statssekreterare åt sjukvårdsminister Elisabet Lann, och temat var

sjukvård och rehabilitering.

Regeringen har gett Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att analysera bemötande och tillgänglighet i vården för personer med funktionsnedsättning.

Michaela Hollis berättade bland annat att personer med LSS- och SoL-insatser har högre dödlighet i bröstcancer och att diagnoser ofta ställs senare i jämförelse med övriga befolkningen.

Regeringen vill minska skillnaderna mellan regioner och undvika att den

vård man får är beroende av var man bor i landet.

Utredningen ska även ta hänsyn till FN:s funktionsrättskonvention (CRPD) och föreslå förbättringar.

FSDB lyfte behovet av att få utbildning i digitala verktyg samt möjligheten att kunna kommunicera med sjukvården per e-post.

FSDB tog även upp att självbetjäningsterminaler vid incheckning i vården sällan är tillgängliga för personer med synnedbudsättning eller dövblindhet. Socialtjänstministern betonade att vården inte kan organiseras så att patienter bara möter en maskin utan att personal finns tillgänglig.

Socialstyrelsen arbetar just nu med ett uppdrag om habilitering, rehabilitering och hjälpmedel.

En slutrapport ska lämnas i maj 2026. Detta har FSDB och framför allt Nkcdb arbetat med.

Arbetet med funktionshindersdelegationen sker löpande. Under april månad mötte FSDB SRF:s ordförande Niklas Mattson och nya intressepolitiska handläggaren Anders Ziethén för att diskutera de frågor som vi tillsammans kommer att inkomma med under det möte där statsminister Ulf Kristersson närvarar.

Syntolkning:
FSDB:s
ordförande
Klas Nelfelt
och Social-
tjänstminis-
tern Camilla
Waltersson
Grönvall
dricker kaffe
tillsammans.
Foto: FSDB

Syntolkning:
Anders
Kessling
bär ljusblå
skjorta och
mörk kavaj.
Han ler lite.
Foto: MFD.

Anders Kessling: ”Vi vill se vad ni brottas med”

Text: Angelica Molin

Anders Kessling är ny generaldirektör på Myndigheten för delaktighet (MFD). Han berättar om sina första månader på myndigheten, erfarenheter från tidigare uppdrag och om sina tankar kring samverkan med civilsamhället.

När Anders Kessling tillträdde som generaldirektör för Myndigheten för delaktighet möttes han först av många nya frågor, människor och perspektiv. Den första tiden beskriver han som intensiv men också inspirerande.

– Det är roligt att lära känna verksamheten och alla som arbetar här. Jag försöker förstå frågorna

på djupet och se hur allt fungerar i praktiken, säger han.

Anders Kessling kommer närmast från Finansdepartementet, där han arbetat med effektivisering av offentlig förvaltning.

Han har tidigare varit direktör för Delegationen mot segregation. Där ledde han arbetet med att bygga

upp en ny myndighet och ta fram kunskap om segregation i Sverige. Erfarenheterna från tidigare roller tar han med sig in i arbetet med funktionshinderspolitiken.

– Jag gillar att utveckla och förbättra verksamheter och försöka få ut så mycket nytta som möjligt av de resurser som finns, säger han.

Han har även varit statssekreterare vid Arbetsmarknadsdepartementet och tror att han har nytta av den breda kunskap han fått under sin tid på regeringskansliet.

– Jag har fått en ganska bred bild av hur olika samhällsstrukturer som arbetsmarknadspolitik, socialförsäkringar, migration och integration hänger ihop. I det här fallet vill jag göra det bästa möjliga för funktionshinderspolitiken.

Han vill ännu inte peka ut några specifika frågor som ska prioriteras inom myndigheten, men betonar att han först vill lyssna på civilsamhället, kommuner och andra aktörer.

– Vi vill se vad ni brottas med och vad vi kan göra tillsammans.

En utmaning är att det sällan blir tydliga konsekvenser för de som inte uppfyller mål eller bryter mot lagar.

– Det verkar finnas många bra lagar och regler, men frågan är hur väl de genomförs och efterlevs i praktiken. Jag tror att vi behöver titta mer på hur målen faktiskt förverkligas, säger han.

Han understryker också vikten av fortsatt nära samarbete mellan myndigheten och civilsamhället – något han vet betyder mycket för många organisationer.

– Jag hoppas att MFD fortsatt ska ha en hög ambition när det gäller dialog och involvering med civilsamhället. Det är viktigt att komma nära människors erfarenheter och förstå vad olika aktörer brottas med, säger han.

För Anders Kessling handlar tillgänglighet om långt mer än fysisk miljö. Han beskriver det som en fråga som berör hela samhället och människors möjlighet att delta på lika villkor.

– Tillgänglighet kan handla om arbetsplatser, digitala miljöer, bemötande och möjligheten att bli accepterad utifrån sina egna förutsättningar. Det finns många dimensioner av det, säger han-

Privat bor han i Älta utanför Stockholm tillsammans med familjen, två barn och en hund. Fritiden kretsar mycket kring familjeliv och träning.

– Jag cyklar mycket och har bland annat cyklat Vätternrundan. Det är ett bra sätt att koppla av och hålla sig i form, säger han.

Sedan intervjun genomfördes har Anders Kessling besökt FSDB:s förbundsmöte i maj, där han fick träffa regionala representanter för förbundet.

Boktips: Resenärerna berättar – så brister färdtjänsten

Text: Angelica Molin/DHR

I en ny rapport i bokform berättar aktiva inom DHR och Unga rörelsehindrade i Göteborg om sina erfarenheter av färdtjänst. DHR är en organisation för personer med nedsatt rörelseförmåga.

Resenärerna berättar om brister, begränsningar, olägenheter och problem. I rapporten, som finns som bok, föreslås också flera åtgärder till förbättringar.

Författarna bakom rapporten hoppas att boken ska bidra till att stärka funktionsrättsperspektivet och bidra till ökad medvetenhet om det förebyggande arbetets betydelse.

Rapportens kapitel

1. Att beställa färdtjänst - som handlar om brister i bemötande och en orimligt lång väntan på bussen.
2. Hämtning - om slarv och vid problem vid upphämtning.
3. Färden - om lång färd och samåkning i en buss med brister och förare som saknar servicekänsla.
4. Ankomst - om problem att komma till rätt adress och förare som inte kan hantera en rullstol.
5. Slutkapitel en sammanfattning

av brister och problem samt omfattande förslag till förbättringar. Deras förhoppning är att boken läses och diskuteras i stödföreningar och inom funktionsrättsrörelsen.

Bokens redaktörer har under flera år varit aktiva inom funktionsrättsrörelsen, inom DHR och Unga rörelsehindrade i Göteborg samt vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Samtidigt pågår ett nationellt påverkansarbete kring färdtjänstfrågor. SRF driver en färdtjänstkampanj där även FSDB har varit delaktiga och uppmanat regionala föreningar till samarbete. Kampanjen lyfter liknande problem som de som beskrivs i rapporten, såsom bristande tillgänglighet, otrygghet i resandet och behovet av ökad kvalitet och likvärdighet i färdtjänsten över landet.

Genom att samla erfarenheter från olika grupper inom funktionsrättsrörelsen stärks kraven på förbättringar och ett mer rättighetsbaserat synsätt på färdtjänst.

Mer om boken

- Boken kan laddas ner i fulltext från DHR, Göteborgs hemsida eller Göteborgs universitets fulltextdatabas GUPEA
- På DHR Göteborgs-avdelningen hemsida "Nyligen avslutade projekt" ligger även länkar till Spårvagnsprojektet, Din Vardag Vår politik och annat de arbetar med.
- Vid frågor om boken och dess innehåll går det bra att kontakta någon av redaktörerna:
- Robert Kindberg.
E-post: robert.kindberg@dhr.se
- Lejla Selman
E-post: lejla.selman@dhr.se
- Jörgen Lundälv,
E-post: Jorgen.Lundalv@socwork.gu.se
- FSDB har även lämnat in en önskan om att MTM ska göra boken till talbok. Har du legimus? Önska gärna detsamma.

Nytt från MTM

Text: Helén Åberg & Catinka Grunditz/MTM

Ny återförsäljare av taktila spel

Punkt Design har tagit över försäljningen av MTM:s anpassade taktila spel och almanackor från Iris hjälpmedel. Du hittar numer produkterna i webshopen på punktdesign.com.

Revansch – ny tidning

Nu kan du läsa artiklar ur tidningen Revansch på punktskrift. Revansch är en medlemstidning från Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH. Artiklarna handlar om psykisk hälsa. Kontakta Punktskrifts- och prenumerationservice om du är intresserad. Då får du tidningens innehållsförteckning och beställer sedan de artiklar du vill läsa. Revansch kommer ut fyra gånger per år. Det är gratis att prenumerera.

Kim drömmer om äventyr på punktskrift och svällpappersbilder:

Hur är det att ha en förälder som är dövblind? I boken "Kim drömmer om äventyr" (som Kontakt med FSDB tidigare skrivit om) lär läsaren känna Kim som har en döv mamma som inte heller inte ser så bra.

Originalboken ges ut av Nkcdb. Bilder i svällpapper, text i punktskrift. 16 sidor. För åldrarna 3–6 år.

Frank Skaret: ”Ska man tävla ska man vinna”

På Synexpo föreläste säljaren Frank Skaret. Hans liv präglas av envishet, tävlingsinstinkt och en stark tro på att möjligheter är viktigare än begränsningar.

Text: Angelica Molin

Den 29 april var FSDB inbjudna till Synexpo, för att upptäcka nya synhjälpmedel och lyssna på inspirerande föreläsare. Arrangemanget anordnades av Insyn Scandinavia och Iris Hjälpmedel.

Trots att vi egentligen var där för att titta på hjälpmedel var det en säljare från Insyn som verkligen fångade intresset. På ett målande och lätt-samt sätt berättade 69-årige Frank Skaret om sitt liv. Han berättade om sin idrottskarriär och om hur rörelse, musik och gemenskap tidigt blev en viktig del av livet.

Frank Skaret växte upp i Blomstermåla i Småland. Under sommarlovet mellan första och andra klass fick han mässlingen, och en hjärnhinneinflammation som förstörde synen. – Det sista jag såg var en film med en cowboy, berättar han.

Efter en tid flyttade han till Tomtebodaskolan i Solna (tidigare Tomteboda blindinstitut). Där väcktes hans intresse för idrott genom skolaktivite-

ter som hockey. I ena målet stod en radio och den andra var inställd på brus.

Frank Skaret började så småningom träna simning och tävlade senare i SM.

– Det var benproteser och käppar i hela omklädningsrummet, säger han och skrattar till.

En viktig person i hans liv var gymnastikläraren Karsten Inde, som uppmuntrade de mest drivna eleverna att träna i idrottsklubbar tillsammans med seende. Frank började då träna i Solna simsällskap, med bara ett enda enkelt hjälpmedel.

– Jag fick en lina och så visste jag var jag skulle simma, säger han.

Simningen öppnade andra dörrar. Han fick resa mycket och träffa andra med funktionsnedsättningar. Det lärde honom att alla har sina egna utmaningar och att ingen egentligen vill byta livsvillkor med någon annan. – Vem man än frågade så ville ingen byta funktionshinder, säger han.

Karriären nådde en höjdpunkt när han deltog i Paralympics i Toronto 1976. Sverige hade stora framgångar, särskilt bland synskadade idrottare som tog många guldmedaljer. Frank Skaret bidrog till framgångarna med tre guld.
– Ska man tävla ska man vinna, säger han.

Senare i livet fortsatte han att utmana sig själv fysiskt. Han genomförde tio maratonlopp och. Under loppen använde han ett 40 centimeter långt skosnöre som koppling mellan sig själv och ledsagaren.
– Det viktigaste under ett maratonlopp är humor, säger han.

Genomgående för Franks liv är att han inte betraktar blindheten som ett hinder utan som en av många egenskaper. Hans idrottskarriär handlar därför inte bara om prestationer i bassängen eller på löparbanan, utan också om självständighet, och viljan att hela tiden

hitta lösningar i stället för ursäkter.
– Man får ta ansvar för sitt eget liv. Antingen ser man det som hinder man ska forcera på livets ibland eländiga väg eller så ser man möjligheterna, säger han.

Musiken kom också att få en stor plats i hans liv. Han spelade flera instrument, fick jobb som musiklärare och turnerade med band.
– Jag turnerade med gamla Forbes, de var mest kända för att komma sist. De bytte namn till Jive och där spelade jag ett tag. Som mest var jag med i sju band samtidigt, berättar han.

För många personer med dövblindhet handlar självständighet, precis som i Franks berättelse, om att hitta fungerande strategier, rätt stöd och hjälpmedel – men också om modet att fortsätta utmana sig själv.
– Det är avgörande för att kunna skapa sig det liv man vill leva, säger han.

Syntolkning:

Till vänster: Gästerna tittar på smartklockor.
Till höger: Frank Skaret i smartglasögon och vit t-shirt. Foto: FSDB.

Besök gärna Insyns och Iris hemsidor för att ta del av deras senaste sortiment.

Syntolkning: Kristofer Peterson och hans mamma ser glada ut i skidspåret. Foto: Privat

Från skidresa till Vasaloppet – så nådde Kristofer målet

Text: Angelica Molin

Kristofer Peterson är ordförande i FSDB Mitt. För Kontakt med FSDB berättar om sin resa mot Vasaloppet.

Han beskriver hur viktigt stödet från ledsagare har varit.

– Det gällde att hitta en ledsagare som gillade att träna mycket, inte att ta en kaffe på stan, säger han.

Det var efter en skidresa med synskadade som han bestämde sig för att åka Vasaloppet. På resan träffade han en person som också var synskadad och berättade att han har åkt Vasaloppet.

– Då väcktes tanken om att Vasaloppet kunde ge mig syfte med

träningen, säger Kristofer Peterson.

Hans mamma tyckte att han skulle börja med en halvvasa, så det gjorde han ifjol.

– Det var nästan blötsnö och inga spår preparerade. Det var tufft och svårt som synskadad eftersom man måste känna spåret, men det var en bra erfarenhet.

Han tränade sedan mycket med en person vid namn Max Stålnacke, som gav bra tips om balans och hur man ska stå för att inte belasta ryggen för mycket.

– Att man belastar ryggen är för att man tittar ner ganska mycket på spåren, så nu tränar jag på att titta

rakt fram, säger Kristofer Peterson.

När det var dags för Vasaloppet var det hans mamma som åkte med honom, tillsammans med tusentals andra.

– Det mest utmanande var att ha tålamod med andra framför, man får ofta bromsa och stanna, säger Kristofer Peterson.

Han och hans mamma höll ett kort avstånd mellan sig för att kunna hålla rätt riktning och tempo. Hon hade en ledsagarväst på sig och han hade en väst med FSDB- och SRF-symboler.”

– 17.30 var det inte mycket av solen kvar. Mamma var rädd att det skulle vara för mörkt vid mål, men jag hade en pannlampa och ville fortsätta,

berättar Kristofer Peterson.

Hans mamma var iskall och längtade till mål.

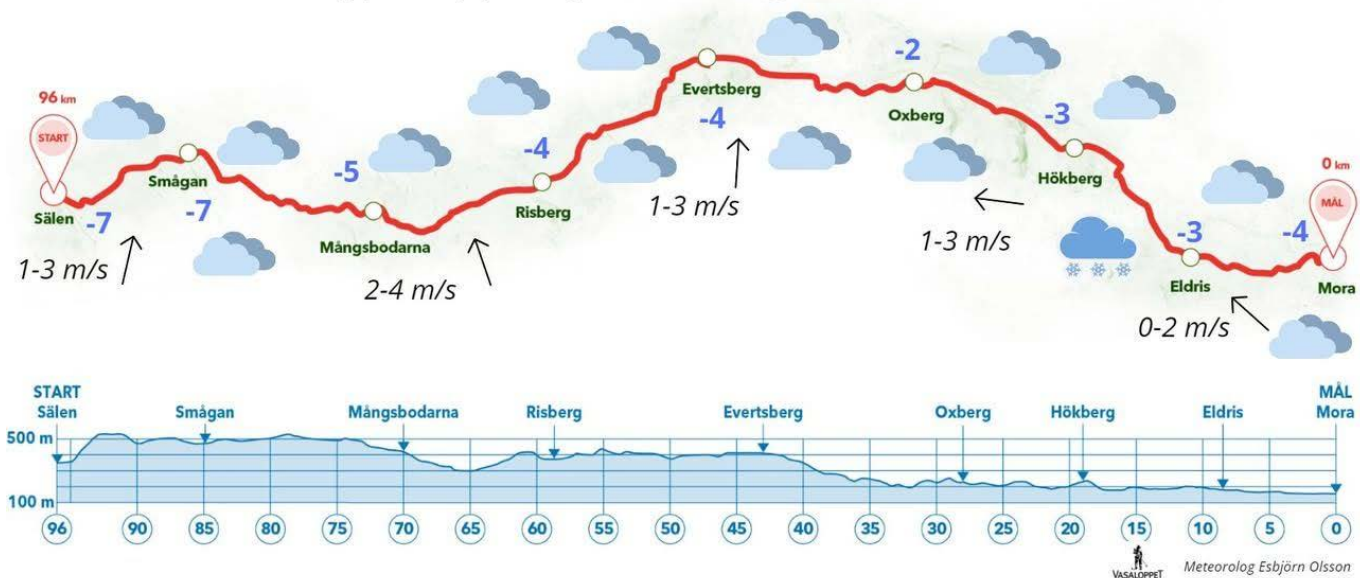
– När vi kom fram till sista stoppet, där det bara är åtta kilometer kvar till mål, vid “Eldris”, tändes lamporna och där fanns det kaffe.

Efter 11 timmar och 48 minuter var de äntligen framme.

– Jag kände att jag skulle kunna åka snabbare, jag var inte helt slut. Men det var första gången och man vet inte hur banan ser ut. Jag är jättenöjd och det var många som kom fram och försökte kommunicera med mig, vilket var roligt, säger Kristofer Peterson.

Syntolkning: Karta över Vasaloppets stationer. Foto: Vasaloppet

Vasaloppet öppet spår måndag 23 februari kl 07-16

Syntolkning:
Deltagarna på
förbundsmötet på
Almåsa havshotell.
Klas Nelfelt står
med mikrofon i
hand längst fram.
Gunilla Thomsson
och Niklas Matt-
son, från SRF sitter
längst fram. Foto:
Anne-Maj Magn-
ström.

Från politik till medieträning: en intensiv helg för FSDB

Text: Angelica Molin

Förbundet Sveriges Dövblinda samlade i maj regionala ombud, förtroendevalda och gäster till årets förbundsmöte på Almåsa Havshotell i Västerhaninge.

Under helgen stod både viktiga beslut, framtidsfrågor och politiska diskussioner i fokus.

Förbundsordförande Klas Nelfelt lyfte i sitt öppningsanförande fram det gångna årets arbete inom bland annat LSS och ledsagning, tolktjänst samt habilitering och rehabilitering.

Under mötet fastställdes verksamhetsberättelsen och årsredovisningen för 2025. En diskussion handlade om ett eventuellt namnbyte och ny logotyp för FSDB. Majoriteten var enligt en utsänd enkät negativa till förändringar, men

efter en omröstning beslutade mötet ändå att frågan ska fortsätta utredas.

Mötet avslutades med rapporter kring arbetet med motioner från kongressen 2024 och med tack till deltagarna för ett engagerat förbundsmöte.

På söndagen kom Torun Boucher, äldre- och kulturborgarråd (V) för att berätta om hur politik och demokrati fungerar i praktiken. Under hennes besök lyftes även utmaningar inom äldreomsorg, socialtjänst och stöd till döva och personer med dövblindhet.

Sista punkt på helgens program var medieträning, då deltagarna fick medverka i ett rollspel som handlade om hur de ska svara på frågor i intervjusituationer, för att bäst lyfta FSDB:s prioriterade områden.

Lär känna: Kent Rashem

– ny regional ordförande

Text: Angelica Molin

Hur kom du i kontakt med FSDB?

– Jag råkade sitta bakom Håkan och Jessica på en aktivitet med SRF, och Jessica såg att jag hade hörapparat och på så vis kom vi i kontakt.

Vad motiverade dig att tacka ja till rollen som regional ordförande för FSDB Öst?

– Det var min fru som pushade mig! Sedan kände jag att jag fick riktigt bra hjälp hos FSDB. Jag kände att FSDB-aktiviteterna var mycket mer meningsfulla för mig än SRF:s eftersom de var anpassade till både syn och hörsel. Sedan upptäckte jag att människor med handikapp har meningsfulla liv och har kul, det hjälpte verkligen. Jag kände att det fanns en möjlighet att hjälpa andra att få samma upplevelse. Att jag har chans att göra skillnad i andra människors liv, det känns meningsfullt.

FSDB är också en väg till att få veta vad det finns för stöd att få från samhället. Dövblindtolk hade jag till exempel inte hört talas om innan och inte ens syncentralen kände till det.

Vad ser du mest fram emot i ditt nya uppdrag?

– Att strukturera upp arbetet och

medlemsrekrytering. Hur vet jag inte exakt ännu, men man skulle vilja ha en checklista, som talar om för de som är nya vad som erbjuds.

Vilka erfarenheter tar du med dig in i rollen som ordförande?

– Jag har ju jobbat inom biståndsverksamhet och huvudsakligen inom organisationsutveckling, så de erfarenheterna och verktygen har jag stor nytta av. Man kan till exempel göra analyser av kapacitet och kunskapsbehov. Man ska tänka på: varför gör vi det här och hur mäter vi om vi gör rätt? Kan man inte mäta det ska man inte göra det.

Hur vill du utveckla verksamheten i regionen framöver?

– Jag vill jobba med att rekrytera medlemmar och sedan gäller det ju att som ordförande vara lyhörd för vad andra vill.

Syntolkning:
Kent Rashem har kortklippt grått hår och genomskinliga glasögon.
Foto: Privat.

Syntolkning: Deltagarna står uppradade i vinterskrud på en terrass, med Jämtlandsfjällen i bakgrunden. Foto: Privat

Hundspann, våfflor och vandring

Text: Ann Lindmark

Då var det dags för min första aktivitet med FSDB, och den gjorde mig verkligen inte besviken.

Den 19–22 mars, åkte ett härligt gäng på 9 personer från FSDB Västerbotten, FSDB Öst och FSDB Väst, till vackra Jämtlandsfjällen.

Vi bodde på Köja fjällhotell, där vi möttes av en sprakande brasa i foajén på hotellet. Där fanns också en avdelning med bastu och en liten simbassäng, som vi använde flitigt under vår vistelse där.

På fredagsförmiddagen valde större delen av gruppen att åka hundspann i Undersåker. Tre ekipage med nio hundar på varje, drog iväg med liv och lust på en timmes tur. Därefter blev det lite hundmys och fika i kåtan

på anläggningen. En fantastisk upplevelse!

På lördag besökte vi våffelstugan "Vita renen". Dit tog vi oss på lite olika sätt. Jag valde vandring, vilket var en klättring upp på fjället längs en slalombacke och en skoterled, på totalt nio kilometer. Vandringen tillbaka gick betydligt fortare då det bar av utför. Några valde att åka skoter dit och tillbaka, och några valde att åka efter skotern upp och åka skidor nerför. De fantastiskt goda våfflorna var välförtjänta, och behövdes, för att fylla på med ny energi, inför färden tillbaka till hotellet.

Förutom fantastiska aktiviteter ute i fjällvärlden, var det en härlig gemenskap och god mat.

Stort tack till alla som var med och gjorde helgen till en fin upplevelse!

Funktionsrätt – en fråga som glöms bort

Text: Ida Glantz

Den nuvarande regeringen är i år inne på sitt sista år. Härmed är det dags att utse en ny regering i riksdagsvalet, den 13 september. Med detta i åtanke, har partierna börjat satsa allt i debatter och rest runt i landet för att lyfta fram sina fokusområden och prioriteringar för att locka nya väljare. Oftast handlar dessa fokusområden om allt ifrån att förbättra skolor, sjukvård och miljön, till att bekämpa kriminalitet och skärpa lagar och straff.

När det talas om individer som lever med funktionsnedsättning, i ett samhälle där de inte blir hörda eller inte får det stöd som behövs, är det en annan historia. Riksdagen ska, den 3 juni i år, rösta om nya förslag som lyfts fram av regeringen där innebörden är att de med specialbehov ska bli placerade i mindre undervisningsgrupper. Detta är något som Funktionsrätt Sverige har kritiserat i debattartikeln *Uppmanar riksdagens ledamöter att rösta nej*.

“Vi befarar att förslagen bland annat innebär att barn och unga med funktionsnedsättning i större utsträckning hänvisas till särlösningar i skolan och att dokumentationen av stödbehov försämras. Vidare uppmanar de riksdagens ledamöter att rösta nej – och regeringen att dra tillbaka förslagen.

Funktionsrätt Sverige menar att Sverige ska leva upp till kraven för funktionsrättskonventionen, vilket inte är fallet med förslagen.

FN:s kritik togs upp, för att poängtera de allvarliga brister och att Sverige går bakåt i utvecklingen inom ett flertal områden.

Däremot har den nuvarande regeringen bland annat arbetat med krisberedskap där man börjat bearbeta och kartlägga skyddsrum för att göra det mer anpassat för individer med funktionsnedsättning. Det är ett steg framåt för Sverige.

Ny kartläggning: Dövblindtolkning som vardagstolkning

Text: Helene Engh

Nkcdb har gjort en kartläggning av dövblindtolkning åt Myndigheten för delaktighet, MFD. Kartläggningen är en del av underlaget inför att MFD ska inrätta en Nationell funktion för tolktjänsten i Sverige.

Det fanns några frågor som MFD särskilt ville få svar på. Det var frågan om ledsagning ingår i dövblindtolkning och i så fall i vilken utsträckning, hur dövblindtolkning fungerar i digitala miljöer, riktlinjer och regelverk som påverkar hur dövblindtolkning utförs eller erbjuds samt en kartläggning av forskning och av hur dövblindtolkning fungerar i våra nordiska grannländer.

En stor del av arbetet bestod av intervjuer. Alla 21 regioners tolkverksamheter svarade på frågor. Därutöver genomfördes en fokusgruppsintervju med sex personer med dövblindhet. Dessa använde olika typer av tolkmetoder; visuellt teckenspråk, taktilt teckenspråk, skrivtolk och tydligt tal. Vi samlades under en helg. En del av frågorna som deltagarna fick ställas även till tolkverksamheterna. En av frågorna var om de ställde sig bakom FSDB:s definition av dövblindtolkning, vilket alla gjorde. Däremot framkom skillnader i synen på när ett tolkuppdrag börjar och slutar. Kan det börja med ledsagning redan från tolkanvändarens hem eller

först i anslutning till den plats där aktiviteten ska ske? Ett av förslagen som Nkcdb har gett till MFD är att de tydligt ska ställa sig bakom FSDB:s definition av dövblindtolkning. Just detta förslag har MFD agerat på och har på sin webbplats uttalat att de ställer sig bakom FSDB:s definition.

I rapporten finns totalt tolv förslag. Ett av förslagen är att MFD ska ta fram riktlinjer som tydliggör att ledsagning i samband med ett dövblindtolkuppdrag ingår från den plats som personen önskar om denne har behov av detta.

Det finns också beskrivet vad tolkanvändare, tolkverksamheter och nordiska kolleger säger samt vad vi funnit i forskningen. Ett särskilt tack till er med dövblindhet som ställde upp och delgav era tankar och erfarenheter. Vår förhoppning är att MFD tar våra förslag vidare och att tolktjänsten ska bli bättre och mer jämlik för personer med dövblindhet!

Fakta: Uppdraget genomfördes av Helene Engh, verksamhetschef på Nkcdb, Moa Wahlqvist, FoU-samordnare på Nkcdb, Agneta Anderzén-Carlsson, professor vid Örebro universitet och Lena Göransson, tidigare verksamhetschef på Nkcdb.

Rapporten kan beställas från MFD eller Nkcdb via e-post till nkcdb@nkcdb.se eller info@mfd.se.

Fysiska träffar

Sommarläger med DBU

När och var? 3-6 augusti på Flämslätt Stifts- och kursgård i Skaraborg!

För vem? För dig som är upp till 30 år. (och medlem i Dövblind barn och ungdom).

Sista anmälningdag: 12 juni 2026.

Pappahelg:

När och var? 25-27 september i Sundsgården folkhögskola, utanför Helsingborg.

För vem? Pappor till barn med dövblindhet.

Sista anmälningdag: 20 augusti 2026.

Höstträffen

När och var? 9-11 oktober i Linköping, med tema: Forskning, ögonvård och ögonhälsa.

Sista anmälningdag: 15 augusti 2026.

Observera att anmälan är bindande för fysiska aktiviteter.

Information

Intern kommunikation

Dokument som FSDB arbetar med, så som verksamhetsplan finns att ladda ned under fsdb.se/dokument.

Ny e-post

FSDB Stockholm Gotland har nya e-postadresser.

Allmän e-postadress till kansliet: info@fsdba.se

Anmälningar: anmalan@fsdba.se

Stockholmskansliet:

Ingela ingela@fsdba.se

Marie marie@fsdba.se

Rose-Marie rose-marie@fsdba.se

Gemensam e post till styrelsen: styrelsen@fsdba.se

Returadress: FSDB,
Sandsborgsvägen 52,
122 33 Enskede

Konst av Pariya Pooladvand

Syntolkning: En mörk och snårig skog breder ut sig framför ett gammalt slott som skymtar bakom träden. Framför skogsbrynet står en man med en rödvit käpp i handen. Han ser sig omkring och undrar: "Vem kan ledsaga mig så att jag kan rädda Törnrosa?"

Nästa nummer

Tidningen Kontakt ges ut av Förbundet Sveriges Dövblinda fem gånger per år.

Nästa nummer ges ut 1 juli.
Manusstopp är 17 juni.

Vill du skriva i tidningen eller tipsa redaktionen?

✉ redaktion@fsdb.org

☎ 070 23 111 02

🌐 fsdb.se

Har du en kombinerad syn- och hörselnedsättning? Då är du varmt välkommen till oss på Förbundet Sveriges Dövblinda! Du kan också stötta förbundet genom att bli stödjande medlem. Läs gärna mer på fsdb.se (via qr-koden till höger). För frågor som rör kansliet kontakta 08-39 20 40 eller mejla info@fsdb.org

